

МУАЛЛИМ ХАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИҲ

Илимий-методикалық журнал

2023

5-сан

*Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети жанындагы
Жоғарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының
25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды*

*Қарақалпақстан Баспа сөз хам хабар агентлиги тәрепинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды.
№01-044-санлы ғуўалық берилген.*

Нөкис

5-сан 2023

сентябрь

Шөлкемлестіріушілер:

*Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириу Министрлиги,
ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы*

**Редактор:
А. Тилегенов**

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ
Ерполат АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Алишер АЛЛАМУРАТОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Тўлқин АЛЛАЁРОВ
Умида БАҲАДИРОВА
Фархад БАБАШЕВ
Гулзода БОЙМУРОДОВА
Шахло БОТИРОВА
Маманазар ДЖУМАЕВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Алишер ЖУМАНОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Холбой ИБРАГИМОВ
Умида ИБРАГИМОВА
Меруерт ПАЗЫЛОВА
Асқарбай НИЯЗОВ
Сабит НУРЖАНОВ

Уролбой МИРСАНОВ
Нуржан МАТЧАНОВ
Шукурилло МАРДОНОВ
Бахтиёр РАХИМОВ
Фурқат РАЖАБОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Барлықбай ПРЕНОВ
Феруза САПАЕВА
Қаххор ТУРСУНОВ
Нурзода ТОШЕВА
Тажибай УТЕБАЕВ
Амангелди КАМАЛОВ
Ризамат ШОДИЕВ
Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Рустам ФАЙЗУЛЛАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Умид ХОДЖАМҚУЛОВ
Гулрухсор ЭРГАСHEBA
Гавхар ЭШЧАНОВА

МАЗМУНЫ

ТИЛ ХАМ ЭДЕБИЯТ

Nurlibekova G. M. Glyuttonimlarning lingvomaʼdeniy ahamiyeti (qaraqalpaq tili misolida)	5
Nuratdinova J. S., Kubeyisnova D.T. Avil xojaligi talim bagdari studentlerine ingliz tilin oqitwida emi dasturinin qollaniliwin engiziw boyinsha is ilajlar	12
Matchonov S. O'zbekiston xalq shoiri G'afur G'ulomning 120 yilligiga. G'afur G'ulom – faylasuf shoir va yozuvchi	18
Djuraev M. Integratsiya va matnni o'rganishda qiyosiy usul	22
Tojiyeva X.B. Asar badiiyatini o'rganishda fanlar integratsiyasidan foydalanishning ahamiyati	28
Abdullaeva X.N. Sehrli ertaklarda oltin sifatlanishining mo'jizaviylikni ifodalashdagi o'rni	34
Рустамова Ф.М. Современное состояние обучения рки в архитектурно-строительных направлениях нефилологических вузов	40
Kuyliyeva G., Yakubov I. The truth of history and the greatness of human destiny in muhammad ali's tetralogy "Ulug' Sultanat"	46
Djumambetova D. K., Xadjieva D.T., Eshimbetova G. D., Janabergenova Z. K., Kamalova N.B. Teaching pragmatics through speaking and writing activities; complaining	54

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Абдимуратова Н.П., Абдимуратов Ж.П. Муғаллимнинг социал педагогикалык профессиограммасы	64
Turdimuratova D.M. Qaraqalpaqlarning dasturiy onermentshilik maʼdeniyati haqqinda ham etnografiyalik izertlewlər	71
Pulatova O.X. Bo'lajak muxandislarning muloqot madaniyatlarini rivojlantirishning pedagogik uslublari (pedagogika yo'nalishi)	77
Mambetkarimov B.M. Oliy ta'lim muassasalarida interfaol darsni tashkil etishning umumiy tamoyillari va algoritmi	80
Suyarov Z.E. Kambag'allikning mohiyati va ijtimoiy hodisa sifatidagi xususiyati	88
Мухтарова Т. Ta'lim falsafasi: yangi bilim sohasini shakllantirish yo'lda	94
Aripova Z. Ta'lim tarbiyaga oid falsafiy qarashlar	98
Kurbonova N. Ta'lim-tarbiyaga oid sharq mutafakkirlarining ma'naviy va axloqiy qarashlari	101
Odilov K. G'arb va Sharq falsafasi olimlarining ta'lim- tarbiya haqida qarashlari	105
Haytbayeva S.R. Kompetensiyaviy yondashuv asosida ta'lim mazmunini takomillashtirish va o'quvchilar kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	109
Хусанова С.И., Саидханова Н.Ж. Хаёт хавфсизлиги қоидаларини ўргатишнинг замонавий мактаб ўқувчиларини тайёрлашдаги аҳамияти	114
Искандарова Д.М. Олий таълим тизимининг талаба ёшлар аксиологик ориентациясига таъсири	123
Muslimov Sh.N. Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy sifatini shakllantirishning mazmuni	134
Safarov A.R. Zamonaviy mehnat bozori sharoitlariga Professional ta'lim muassasalari bitiruvchilarini kasbiy moslashtirish	137
Мустафоева Д. Мутахассис кадрларнинг бошқарувчанлик компетентлигини ривожлантиришда коммуникатив мулоқот ва унинг механизмлари	142
Sattorova M. A. Ijtimoiy yo'nalish talabalarini inklyuziv ta'limga tayyorlashning dolzarb muammolari	147
Сатторова М. Таълим ва тарбия жараёнида инклюзив таълим ижтимоий феномен сифатида	151
Muslimov N.A., Xolxodjaeva D.Sh. Kompetensaviy yondashuv asosida o'quvchilarda xorijiy til (ingliz tili) ga oid kasbiy ko'nikmalarni shakllantirishda didaktik imkoniyatlarning kamchiliklari	157

Исмаилова З. Ёшларни ижтимоий фаоллиги ва ташаббускорлиги асосида маънавий-ахлоқий компетентлигини ривожлантириш	163
Nizamova Sh.I. Ta'lim tizimini boshqarishda inson resurslaridan foydalanish	171
Mahkamov U. Bo'lajak o'qituvchilarning tarbiyaviy ishlarga tayyorlash xususiyatlari	178
Ражабов Ф.Т. “Замонавий педагогик ёндашувлар” тушунчаси ва унинг педагогик мазмуни	184
Saparboyeva D.S. Kitob o'qish-ma'naviyatning asosiy mezonlari	189
Utamuradov U.M. O'quvchilarda huquqiy kompetensiyalarni shakllantirish pedagogik muammolari	194
Султанов Е.Қ. Бўлажак қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг касбий компетенциясини виртуал (график визуализация ва 3d-модел) технологиялари ва мософавий таълимдан фойдаланиш орқали методикасини такомиллаштириш	198
Халиков А.А. Бўлажак ўқитувчиларни касбий жиҳатдан шакллантиришнинг асосий босқичлари	207
Султанов Е.Қ. Компетенцияга асосланган ёндашув асосида қишлоқ хўжалиги йўналиши талабаларнинг мустақил ишларини бажариши ҳақида	212
Абдуллаева Н.М. Тенденции в развитии образования	220
Сафарова С. О. Глобальные экологические проблемы и пластиковая жизнь или один миллиард пластиковых индийских слонов	230
Sotiboldiyeva M.Q., Maxmanazarova N.I. The effect of ict tools in teaching writing for students	236
Mirzohidova N., Jontemirova Yu. The importance of material designing in development of efl classroom	241

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲАМ РУЎХЫЙЛЫҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Жамолдинова О.Р. Гендер тенгликка эришиш демократик кадрият	246
Agipova Z. Falsafa fanining predmeti, mazmuni va jamiyatdagi roli	254
Рахимова Г.С. Совет ҳоқимияти саноатлаштириш сиёсатининг экологик ҳолатга таъсири	258
Абдурахимова Т.А. Болонья келишувининг генезиси ва эволюцияси	266
Qosimov D.A. O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarning oqibatlari	275

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Shukurov A.U. Elektron ta'limda bulutli tizimning rivojlanish bosqichlari va zamonaviy holati	280
Baymuradova S.E. Geografiya ta'limiga masofaviy ta'lim texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-metodik ta'minotini takomillashtirish	286
Mirzayeva L.E. Geografiya ta'limida elektron axborot ta'lim vositalaridan foydalanish – ta'lim jarayoni samaradorligini ta'minlash omili sifatida	292
Ergashev N.G'. Raqamli texnologiyalar sharoitida talabalarga texnik tizimlarni iyerarxik o'qitishning ilmiy-metodik tizimini tashkil qilish modeli	298
Mamatxunov Yo.A. Fizika fanidan laboratoriya ishini PHET dasturi yordamida a4 format metodi orqali tushuntirish (magnit yordamida induksion tok hosil qilish) mavzu misolida	305
Umarov A.V. Ta'limni axborotlashtirish sharoitida bo'lajak muhandis-pedagoglarni mediamadaniyatini rivojlantirish modeli	309
Maxmudov F. Bir o'zgaruvchili ko'phadlar	323

БАСЛАЎЧИ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТАРБИЯ

Zufarov T. U. Harakatli o'yinlar boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasining asosiy va samarali usuli sifatida	327
Kuranbayeva H.A. Ona tili o'qish ta'limida bo'lajak boshlang'ich sinf o'quvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini takomillahtirish	333
Nosirova U.A. Aqliy zaif bolalarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda faol o'qitish usullaridan foydalanish	339
Байметов Б.Б., Атажанова Р.Р. Бошланғич синф ўқувчиларининг ижодий қобилиятларини фаоллаштириш технологиялари	345
Saidnazarova T.M. The role of the school subject «technology» in the primary school of public education of the republic of Uzbekistan	354

СҮҲРЕТЛЕҲ ӨНЕРИ ХАМ МУЗЫКА

Ergashev M.I. Musiqiy-emotsional intellekt – o'quvchilarda kreativ va ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirishning metodik omili sifatida	359
Ergashev M.I. Musiqa ta'limida o'quvchilarning kreativ va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi va uni amalga oshirish bosqichlari	370

ФИЗИКАЛЫҚ ТАРБИЯ ХАМ СПОРТ

Жўраев Б. Олий таълим тизимида талабалар билим олиш жараёнида маънавий ва жисмоний баркамоллик ўртасидаги мувозанатни сақлаш	383
Jumayev A.T. 10-14 yoshli maktab o'quvchilari ichidan voleybol sport turiga tanlab olishning mazmuni	390
Anorboyev B.D. O'quvchilar bilan futbol o'yini bo'yicha o'quv-mashg'ulot metodikasining nazariy asoslari	395

TA'LIMNI AXBOROTLASHTIRISH SHAROITIDA BO'LAJAK MUHANDIS-PEDAGOGLARNI MEDIAMADANIYATINI RIVOJLANTIRISH MODELI

Umarov A.V.

Andijon mashinasozlik instituti tayanch doktoranti

Tayanch so'zlar: model, muhandis-pedagog, axborot, media, texnologiya, multimedia, kompyuter, telekommunikatsiya, texnika, integratsiya.

Ключевые слова: модель, инженер-педагог, информация, медиа, технологии, мультимедиа, компьютер, телекоммуникации, техника, интеграция.

Key words: model, engineer-pedagogue, information, media, technology, multimedia, computer, telecommunication, technique, integration.

Ma'lumki, global miqyosida medianing roli shiddatli ravishda yildan-yilga ortib bormoqda. Media kirib bormagan soha, iqtisodiyot tarmog'i qolmadi. Kundalik hayotni ham mediasiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Media haqiqiy ma'noda insonlar orasidagi "vositachi"ga aylanib ulgurdi. Shuningdek, media barcha kasbiy faoliyat turlariga to'laqonli integratsiya bo'lib bormoqda. Modelda ham medianing aynan shu jihatlari hisobga olgan holda bo'lajak muhandis-pedagoglarning mediamadaniyatini rivojlantirishda ikki jihatlari inobatga olindi: medianing kasbiy rivojlanishdagi hamda shaxsiy rivojlanishdagi o'rni.

Media kasbiy va shaxsiy rivojlanishdagi uzviylikka, bir-birini to'ldiruvchi umumiy mazmunga ega. Bu uzviylikni oliy ta'lim muassasasida tashkil etiladigan o'quv jarayoni, ma'naviy-ma'rifiy faoliyatda uzviyligini ta'minlash orqali samarali natijaga erishiladi.

"Media" atamasi – XX asrda dastlab ommaviy madaniyatni shakllantiruvchi vositalarga nisbatan qo'llangan. Ilmiy tadqiqotlarda "media" tushunchasi keng va tor ma'nolarda qo'llaniladi. Keng ma'nodagi "media" tushunchasiga Maklyanning "Mediani tushunish" kitobida ta'riflab o'tgan. Kitobda "media vositalariga birgina axborot texnologiyalari emas, balki elektr nuri, nutq, yozuv, yo'llar, raqamlar, kiyim-kechak, uy-joy, shahar, pul, soatlar, matbaa, komiks, kitoblar, reklama, g'ildiraklar, transport vositalari (velosiped, mashina, samolyot), avtomatik uskunalar, fotosuratlar, o'yinlar, matbuot, telegraf, yozuv mashinasi, telefon, fonograf, kino, radio, televizor, qurol-yarog va boshqa ko'p narsalar"ni keltirib o'tgan.

1-rasm. Ta'limni axborotlashtirish sharoitida bo'lajak muhandis-pedagoglarni mediamadaniyatini rivojlantirish modeli.

Tadqiqot ishi doirasida “Ta'limni axborotlashtirish sharoitida bo'lajak muhandis-pedagoglarni mediamadaniyatini rivojlantirish” modeli ishlab chiqildi (1-rasmga qarang). Modelning maqsadi hozirgi jamiyatda raqamlashtirish,

ta'limni zamonaviy innovatsion mediatexnologiyalar vositasida rivojlanib borishi natijasida talabalarining mediamadaniyatini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirishdan iborat. Modelning maqsadi sifatida bo'lajak muhandis-pedagoglarning mediamadaniyatini rivojlantirish, mediamadaniyat mazmunini kasbiy-pedagogik faoliyat mazmuniga singdirilishi hamda o'quv jarayoni, ma'naviy-ma'rifiy faoliyat hamda mustaqil ta'lim sharoitida talabalarining mediamadaniyatini rivojlantirish amaliy texnologiyalarini rivojlantirish belgilangan.

Bo'lajak muhandis-pedagoglarni kasbiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash media, mediatexnologiyalar, mediata'lim bilan bog'liq ravishda amalga oshiriladi. Bu jihatlar davlat ta'lim standartlari mazmunida ham o'z ifodasi topgan. Bo'lajak muhandis-pedagoglarning kasbiy-pedagogik faoliyati doirasida media, mediamanbalar, media vositalardan ta'lim natijalariga erishish uchun didaktik vosita sifatida qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi lozim. Har bir media vositasining didaktik imkoniyatlari hamda ulardan foydalanishning pedagogik shart-sharoitlarini bilishi hamda faoliyati doirasida maqsadl foydalana olishi lozim bo'ladi.

Mediata'limning imkoniyatlari va uni pedagogik amaliyotga tadbiq etish zarurati ortib bormoqda. Fanning mazmuni, mashg'ulot turi, shaklidan kelib chiqqan holda media ta'limning funktsional imkoniyatlaridan foydalana olish bo'lajak muhandis-pedagoglarning kasbiy kompetentligining tarkibiy qismi hisoblanadi. Bo'lajak muhandis-pedagoglarning kasbiy-pedagogik faoliyati doirasida ta'lim oluvchilarning mediamadaniyatini rivojlantirishda uning mazmuni, mohiyati hamda amaliy texnologiyalarini bilishi kerak.

Mediadan, media manbalardan, media vositalardan o'z qiziqishlaridan kelib chiqqan holda ijtimoiy mas'uliyatni his etgan holda foydalanish talabalardan bilim, ijtimoiy tajriba, tahliliy fikarlashni taqozo etadi. Ta'lim-tarbiya, dam olish, hordiq chiqarish, ijtimoiy muloqotda mediadan foydalanishda **ijtimoiy me'yorlarni** bilishi, amal qilishi shaxsda mediamadaniyatning rivojlanganligi ko'rsatkichlaridan biridir. Medianing shaxsiy rivojlanishidagi o'zni sifatida o'z shaxsiy qobiliyati va istedodini rivojlantirishdagi vosita ekanligini keltirish mumkin.

Modelda belgilab olingan maqsad mediamadaniyatni ilmiy-pedagogik tadqiqi asosida shakllantirilgan tarkibiy qismlarini belgilab berdi. Mediamadaniyat quyidagi muhim tarkibiy qismlarga ajratiladi: mediasavodxonlik, mediakompetentlik, mediaetika va media muhit.

Ilmiy-pedagogik tahlillar natijalari asosida oliy ta'lim muassasalarida talabalarining mediamadaniyatini rivojlantirish mexanizmi yo'lga qo'yilishi

uning samaradorligi, ta'sirchanligi va natijadorligini ta'minlaydi. Albatta, bunda oliy ta'lim muassasalarida talabalarning mediamadaniyatini rivojlantirishning texnik-tashkiliy jihatlari hal qiluvchi ahamiyatga ega. Tuzulmaviy jihatdan oliy ta'lim muassasalarining quyidagi bo'limlari bevosita va bilvosita mediamadaniyatni rivojlantirishga doir funktsional vazifalari mavjud:

- ma'naviyat va ma'rifat bo'limi;
- axborot-resurs markazi;
- mediamarkaz;
- matbuot xizmati;
- talabalar uyushmalari.

Shuningdek, har bir oliy ta'lim muassasalarida media-didaktik materiallar tayyorlash uchun yetarli moddiy-texnik baza shakllantiriladi. Ma'lumotlar xavfsizligi, kiberxavfsizlikni ta'minlash uchun ham vazifalar ma'lum bo'limlarga taqsimlanadi. Oliy ta'lim muassasalarida mediatexnologiyalarning o'quv jarayoniga yetarli darajada integratsiyalashganligi, mediatexnologiyalar talabalarning faol ta'lim olishiga texnik va tashkiliy jihatdan yetarlik tadbiriq etilganligi, mediamanbalar va texnologiyalardan foydalanishda differentsial ta'lim olish imkoniyati, mediamanbalar va texnologiyalardan foydalanish va takomillashtirishga doir muntazam fikr almashinuvining yo'lga qo'yilganligi, mediatexnologiyalar vositasida hamkorlikda ta'lim olish hamda ta'limning yakunigicha "ekspert" darajasiga erishish imkoniyatlari OTMning texnik-tashkiliy jihatlari indikatori sifatida tavsif etiladi.

Oliy ta'lim muassasalarida mutaxassislar tayyorlash bilan bir qatorda yuksak insoniy fazilatlarini rivojlantirish ham asosiy vazifalaridan hisoblanadi. Talabalarda mediamadaniyatni rivojlanganligi nuqtai nazaridan ham ular jamiyatda boshqalarga o'rnak bo'la oladigan darajada bo'lishi uchun OTM da tashkil etiladigan ma'naviy-ma'rifiy faoliyat mazmuniga singdirilishi lozim. Jumladan, hozirda medianing salbiy jihatlari bilishi, ulardan himoyalashning amaliy chora-tadbirlari xususida ijtimoiy tajribaga ega bo'lishi lozim.

Bo'lajak muhandis-pedagog sifatida media, mediatexnologiya, mediata'lim xususidagi ilmiy maqolalarni tahlil qila olishi va pedagogik faoliyatiga tadbiriq etish darajasida bilim va malakaga ega bo'lish kerak. Shuningdek, talabalarning mediakompetentligini rivojlantirishga yo'naltirilgan turli kurslar, jumladan onlayn kurslar mavjud. Bu kurslar mediamadaniyatni rivojlantirishga qaratilgan muammolar va ularning yechimlariga bag'ishlangan. OTMda ham bunday kurslarni tashkillashtirish ta'sirchan ahamiyatga ega.

OTMda mediamadaniyatni rivojlantirishga qaratilgan ijtimoiy loyihalarning tashkil etilishi ham talabalarning media bilan bog'liq ijtimoiy, tibbiy, axloqiy

masalalarga e'tiborini qaratishda samarali vosita hisoblanadi. Tyutorlar tomonidan talabalarining media bilan bogliq bilim, ko'nikma va malakalarini refleksiv baholashiga qaratilgan mashg'ulotlar, tadbirlar, darslar ham ularda mediamadaniyatning muhim tarkibiy qismi, "feedback madaniyati"ni o'zlashtirishiga yordam beradi.

Oliy ta'lim muassasalarida shuningdek quyidagilar amalga oshirilishi maqsadga muvofiq:

1. Ilmiy-ma'rifiy media loyihalar. Bu loyihalar talabalarining ilmiy hamda media savodxonligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Talabalar yakka tartibda yoki guruh shaklida biror ilmiy mavzuda maqsadli, guruhga mos ravishda media vositalar yordamida mediamahsulot shakllantiradilar. Bu mahsulot videomaterial, televideniya biror ko'rsatuv yoki gazetada maqola bo'lishi mumkin. Mavzu o'z mutaxassisligidan kelib chiqqan holda, shuningdek aynan shu mavzuning ijtimoiy ahamiyati yortilishi keng jamoatchilikni e'tiborini tortishi mumkin bo'ladi. Ilmiy-ma'rifiy media loyihalarining tayyorgarlik bosqichi media loyihaning g'oyasini shakllantirish, loyihaning samaradorligini oldindan baholash maxsus bilim va ko'nikma talab etadi. Ilmiy-ma'rifiy media loyihalar ma'naviy-ma'rifiy faoliyat doirasida amalga oshiriladi.

2. Media-Workshop. Bu talabalarining media madaniyati, media savodxonligini rivojlantirishga qaratilgan workshop bo'lib, bu talabalarining talablaridan kelib chiqqan holda ma'lum bir mavzuda muntazam ravishda tashkil etib boriladi. Media-workshopda talabalarining talablarini o'rganish muhim hisoblanadi. Bunday workshoplar axborot-resurs markazi tomonidan tashkil etiladi.

3. Media haftalik. Bunday haftaliklar oliy ta'lim muassasasi talabalari uchun hafta davomida foyelarda, ma'naviyat xonalari hamda axborot-resurs markazida tashkil etiladi. Bundan maqsad zamonaviy media manbalar, mediatexnologiyalarni tanishtirish, talabalarni hafta davomida media savodxonligini rivojlantirishga yo'naltirishdan iborat. Oliy ta'lim muassasalarida media haftaliklarda axborot texnologiyalari, virtual texnologiyalar bilan birgalikda mediatexnologiyalar imkoniyatlarini namoyish etish va bu orqali talabalarining qiziqishlarini oshirishni maqsad qiladi. Bu haftalik davomida kichik filmlar va videoroliklar orqali talabalarga nazariy materiallarni ilustatsiyalash, muammolarni yechish va ilmiy tadqiqot hamda loyihalar haqida xabar berish, talabalarni sifatli media mahsulotlari ishlab chiqish, maqolalar yozish, fotosuratlar va videolarni tayyorlash qobiliyatlarini rivojlantirish, ko'plab ijtimoiy media platformalardan maqsadli foydalanish,

qo'llanma va elektron kutubxonalar haqida ma'lumotlar bilan tanishish imkoniyati yaratiladi.

4. Media burchak. Oliy ta'lim muassasasining talabalar gavjum joylarida media burchaklarni tashkil etish talabalarning muntazam ravishda media sohasidagi yangiliklardan xabardor bo'lishiga yordam beradi. Oliy ta'lim muassasasida media burchakning maqsadi – talabalarda shaxsiy rivojlanish, mustaqil ravishda o'z ustida ishlashi uchun media vositasida qiziqishlarni rivojlantirishdan iborat. Bu burchak talabalarning media asoslarini o'rganish, media tajribasini oshirish, ta'lim jarayonlarini media-didaktik imkoniyatini ko'rsatish, tahlil qilish va o'z fikrini boshqalarga taqdim qilish imkonini beradi.

Media burchagining orqali talabalar uchun afzalliklari quyidagilardan iborat:

- medianing asosiy qonuniyatlari va texnikalarini o'rganish;
- maqolalar va yangiliklarni yozish, ishlov berish hamda taqdim etishni o'rganish;
- jamiyat, iqtisodiyot, texnika, texnologiya sohasidagi eng so'nggi yangiliklar bilan tanishish.

Media burchaklar talabalarga turli tadbir va konferensiyalar, forumlar, simpoziumlar to'g'risida ma'lumotlar taqdim etadi.

5. Mediatanlovlar. Oliy ta'lim muassasasi talabalarida bo'lajak kasbiy faoliyatiga qo'shimcha ravishda mediabloglar, mediajurnalistika, mediadidaktika, mediaxavfsizlik, mediaetikaga doir tanlovlar o'tkazish orqali ularda media sohasidagi yangi bilimlarni oshirish uchun imkoniyat hamda mustaqil ta'lim sharoitida o'z qiziqishlarini rivojlantirayotganini qo'llab-quvvatlash uchun media tanlovlar katta ahamiyatga ega.

Oliy ta'lim muassasalarida media tanlovlari o'tkazishning maqsadlari quyidagilar:

- talabalarning ijtimoiy media tajribasini oshirish; talabalarning kreativ va taqdimot qobiliyatini rivojlantirish;
- talabalarning mediamahsulotarni tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirish.

Mediatanlovlarning maqsadi – obyektiv va keng qamrovli axborotni tarqatish va jamoat bilan o'zaro aloqalarni o'rnatish maqsadida tashkil etiladi. Shuningdek, talabalarning qiziqishlarini aniqlashtirish uchun samarali imkoniyat yaratib beradi. Bunday tanlovlarda ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, madaniy va boshqa sohalarga oid mavzularni ajratish, ijtimoiy muhitda g'oyani o'rgatish va qo'shimcha mavzulardan suhbatlashish imkonini berish mumkin.

6. Ijtimoiy media loyihalar. Ijtimoiy media loyihalar talabalarda jamiyat hayotida ijtimoiy faollik hamda mas'uliyatlilikni rivojlantirishga yo'nalgan

bo'ladi. Bu loyihalar media vositasida ijtimoiy ahamiyatga ega loyihani amalga oshirishni maqsad qiladi. Loyiha g'oyasi asosan ijtimoiy mavzuni media vositasida rivojlantirish, shakllantirish va tarqatish, natijada ijtimoiy mavzuga keng jamiatchilik e'tiborini qaratishni maqsad qiladi.

Ijtimoiy media loyihalari talabalarining televideniye dasturlari, radiolar, internet portallari, ijtimoiy tarmoq saytlari, ijtimoiy tarmoqdan foydalanadigan mobil ilovalar, YouTube kanallari, bloglar va boshqa media vositalardan unumli va maqsadli foydalanishini qo'llab-quvvatlaydi.

Oliy ta'lim muassasalarida talabalar media madaniyatni rivojlantirishga yo'naltirilgan faoliyatni uch guruhga ajratish mumkin

- mediamadaniyatni rivojlantirishga yo'naltirilgan integrativ faoliyat;
- talabalarining media-didaktik kompetentsiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan faoliyat;
- mediamadaniyatni rivojlantirishga qaratilgan kreativ faoliyat.

Modelning yana bir tarkibiy qismi "Mediamadaniyatni rivojlanish ko'rsatkichlari" deb nomlanadi. Bu ko'rsatkichlar bo'lajak muhandis-pedagoglarda mediamadaniyatni rivojlanganlik ko'rsatkichlari va ularning mazmunini belgilab beradi. Shartli ravishda mazkur ko'rsatkichlarni 5 ta darajaga bo'lindi:

1. Mediabilimdonlik – media sohasidagi bilimlarni dastlabki shakllantirish bosqichi bo'lib, bunda talabalar media haqidagi klassik axborot va innovatsion yangiliklarni bilishini qamrab oladi. Bu ko'rsatkich taqqoslash, manbalar tahlili, axborotni obyektiv va subyektiv baholash, axborotni ilmiy baholash kabilarni qamrab oladi. Bu ko'rsatkich talabalarni analitik, tanqidiy va ijodiy fikrlashni, kommunikativlikni rivojlantirilganligini belgilab beradi.

2. Mediaiste'molchilik – axborotlashgan jamiyatda axborotni "iste'mol qilish" va bunda axborotning aniqligi, xolisligi, ishonchligi va manbalarga asoslanganligi nazarda tutiladi. Mediadan repsektiv foydalanishda media sohasida qobiliyat va ko'nikmalarni shakllantiradi.

3. Mediatanqid – media, mediamanbalar, media resurslarni asosli tanqid qilish va qiyosiy tahlil qilish ko'nikmasini tavsiflaydi. Bu talabalarining kognitiv faolligini, tanqidiy va ijodiy fikrlashni, kommunikativligini hamda refleksiyani rivojlantiradi.

4. Mediaraqobat – media sohasidagi takliflar o'rtasidagi sof raqobat muhitini anglash va asosli mediamanbalarga tayongan holda ustuborlik belgilash ko'nikmasi. Raqobat media vositalari, resurslari o'rtasida emas, balki "iste'molchilar" o'rtasida ham bujudga keladi. Har bir shaxsning ma'lum bir

mediadan foydalanish yoki foydalanmaslik qarori uning to'g'ri qaror qabul qilish ko'nikmasi bilan asoslanadi.

5. Mediakreativlik – medialar vositasida kreativ g'oyalarni, loyihalarni amalga oshirish. Media ta'lim vositalaridan yuqori natijaga erishish uchun kreativ usullardan foydalana olishi mediakreativlikni tavsiflaydi. Ta'limni axborotlashtirish sharoitida ta'limning barcha innovatsion media texnologiyalaridan unumli va maqsadli foydalan oladi hamda o'z kreativ qobiliyati asosida yangi adaptiv metodlarni shakllantiradi. Mazkur darajalarning umumlashmasi mediamadaniyatni rivojlanganligini ko'rsatib beradi.

Quyida tadqiqot ishi doirasida taklif etilgan oliy ta'lim muassasalari tyutorlari tomonidan talabalar guruhlarida mediamadaniyatni rivojlantirishga qaratilgan faoliyat turlari keltirib o'tiladi:

1-jadval

Mediamadaniyatni rivojlantirishga qaratilgan faoliyat turlari

FAOLIYAT TURLARI	MAZMUNI
Mediamadaniyatni rivojlantirishga yo'naltirilgan kurslar	Mediamadaniyatni rivojlantirishga qaratilgan kurslar real viziyatdan kelib chiqqan holda dolzarb masalalarni o'z ichiga qamrab olgan mediamadaniyatni rivojlantirish bilan bog'liq mavzularga doir kurslarni tashkil etish. Oliy ta'lim muassasasida tashkil etiladigan bunday kurslar talabalarning dolzarb mavzularni baholash, o'z munosabatlarini shakllantirish, tanqidiy baholash hamda mas'uliyatli yondashuvni professional darajada yetkazishga xizmat qiladi. Bunday kurslarning afzalligi talabalarda norasmiy shakllangan mediamadaniyat mazmunini mutaxassis ishtirokida yana bir bir mustahkam fikr sifatida shakllantirish yoki o'z fikrini o'zgartirishga yordam beradi.
Media etika	Talabalarda mediamadaniyatni rivojlantirish mediaga doir qadriyatlar, me'yorlar va etikasiga doir tamoyillarni bilish talab etiladi. Talabani mediamadaniyati ongli ravishda shaxsiy hamda jamiyat uchun ta'sirini anglashi media etikasini egallagani bilan bog'liq.
Medialarni tahlil qilish va mediatanqid	Talabalarda media mazmunni tanqidiy tahlil qilish, tahlil qilish va savollar shakllantirish, shuningdek mazmunini takomillashtirishda manipulyatsiya texnikalari qo'llanilganligini aniqlash olish qobiliyatini shakllantirishda mazkur metod qo'l keladi.

Refleksiya va muzokara	Talabalarning mediamadaniyatini rivojlantirishda refleksiya va muzokara uchun imkoniyat yaratish eng samarali usullardan hisoblanadi. Bu orqali talabalar ma'lum bir mavzuga doir mediamateriallarni turli qarashlarda tahlil qiladilar va o'z munosabatlarini bildirishni mashq qiladilar. Bu orqali talabalar mediamaterial mazmunini interpretatsiya qilishni va ularni tanqidiy baholashni o'rganadilar.
Medialoyiha va kreativ media faoliyat	Talabalarning medialoyihalar shakllantirishi va kreativ media faoliyatini qo'llab-quvvatlash. Bu orqali talabalar medianing mazmuni shakllantirish hamda o'zlarining kreativ fikrlashini rivojlantirishga erishadi. Bu ularning mediakompetentligini rivojlantiradi.
Ishtirok etish va ommaviy axborot vositalarida faollikni oshirish	Talabalarning media bilan bog'liq faoliyat yoki loyihalarga jalb etish har doim samarali bo'lib, bu orqali ular o'z fikrlarini erkin bildirish olish, fikr-mulohaza bildirish olishi hamda o'zining medialar vositasida ta'sir kuchini baholash bo'yicha ijtimoiy tajribalarga ega bo'ladi.
Ommaviy axborot vositalarini tartibga solish va ma'lumotlarni himoya qilish	Talabalarga media iste'molchilikning huquqiy aspektlariga (ma'lumotlar xavfsizligi, mualliflik huquqi, onlayn xavfsizlik, raqamli texnologiyalardan foydalanishda mas'uliyatli munosabat) doir amaliy seminarlar tashkil etish.

Olim B.Boylesning mulohazalarini tahlil qilgan holda virtual olamning asosiy konstruksiyasini axborot tashkil etishiga ishonch hosil qilinadi. Aynan axborotga ega bo'lishlilik virtual borliqqa bo'lgan qiziqish, ehtiyojni shakllantiradi. Axborot deganda atrof-muhitdan (tabiatdan yoki jamiyatdan), sezgi a'zolari orqali qabul qilib, anglab oladigan har qanday ma'lumot tushuniladi. Axborotlar tabiatni kuzata turib, insonlar bilan muloqotda bo'lib, kitob va gazetalar o'qib, televizion ko'rsatuvlar ko'rib shakllanadi.

Axborotlar beshta muhim hossaga ega:

- axborotni yaratish;
- qabul qilish;
- saqlash;
- ishlov berish;
- uzatish xossalaridir.

Talabalarda mediamadaniyat rivojlanganligi ularning “axborot iste’molchisi” sifatida shakllantiradi. Talabalarning axborotdan foydalanish samaradorligi va imkoniyati quyidagi sifat ko‘rsatkichlari bilan tavsiflanadi:

- axborotning representativligi;
- mazmundorligi;
- yetarliligi;
- dolzarbligi;
- o‘z vaqtidaligi;
- aniqligi;
- ishonarliligi;
- barqarorligi.

Axborotning sifat ko‘rsatkichlari talabalarda mediamadaniyatni rivojlantirishda tayanch tushunchalarni shakllanishiga asos bo‘ladi.

Muhandis-pedagoglar ikki mustaqil faoliyatning integratsiyalshuvi asosida shakllantirilgan bo‘lib, texnika va texnologiya sohasida faoliyat ko‘rsatuvchi muhandis hamda kasb-hunar kollejlari faoliyat ko‘rsatuvchi pedagoglar faoliyati aynan muhandis-pedagog faoliyatida mujassamlashadi.

Muhandis-pedagoglar asosiy faoliyatining mazmuni ham fan, texnika, texnologiya, iqtisodiyot hamda jamiyat ijtimoiy hayotidagi jarayonlarni kichik va o‘rta mutaxassislarni tayyorlash mazmuniga pedagogik yondoshib, ularga mutaxassislik bilimlarini yetkazishni maqsad qiladi.

Yosh jihatidan 15-25 yoshdagi yoshlar bilan ishlashi va bu yoshdagi ta’lim oluvchilarning axborot texnologiyalari, medialar bo‘yicha yetarli bilim, tushuncha hamda malakalarga ega ekanligini hisobga olgan holda o‘quv jarayonini tashkil etishda mediadan foydalanish ko‘p jihatlarni hisobga olishni taqozo etadi. Jumladan, ta’lim oluvchilarning yosh va fiziologik rivojlanishini hisobga olgan holda media vositalar tanlash, qo‘llash lozim bo‘ladi.

Tadqiqot ishi doirasida bir qator mualliflik variativ amaliy texnologiyalar shakllantirildi:

1. “Mediadidaktik soddalashtirish” texnologiyasi. Ma’lumki, media-ma’lumotlar jamiyatda keng jamoatchilikka, ko‘plab maqsadli guruhlar uchun shakllantiriladi. Bo‘lajak muhandis-pedagoglar keng jamoatchilik uchun shakllantirilgan media ma’lumotlarni o‘quv guruhlari, ta’lim yo‘nalishlari hamda o‘quv-me’yoriy hujjatlarda ko‘rsatilgan talablarni hisobga olgan holda didaktik material ishlab chiqadi. Talabalar rasmiy media manbalardan o‘quv mavzusiga mos keluvchi media ma’lumotlarni tadqiq qiladi va o‘quv maqsadiga muvofiq mediadidaktik soddalashtirish orqali didaktik material ishlab chiqadi. 2-ildovada “Yangi O‘zbekiston” elektron gazetasida keltirilgan

“Korxonalar tomonidan 780,27 tonna sanoat chiqindilari sotildi” maqolasi keltirilgan. Talabalar maqolani to‘liq o‘rganib chiqib, quyidagi bosqichlarni amalga oshirgan holda mediadidaktik soddalashtirish vositasida didaktik material shakllantiradilar:

Texnologiya nomi: Mediadidaktik soddalashtirish

Topshiriq uchun mediamanba: <https://yuz.uz/uz/news/korxonalar-tomonidan-78027-tonna-sanoat-chiqindilari-sotildi?view=ozbekiston-biznes-doiralari-innovatsion-rivojlanish-yolida>

Maqola rasmiy manbada keltirilganmi? Ma’lumotlar yangi va dolzarbmi?

Muallif kim?

Medima’lumot o‘quv mavzusiga to‘liq yoki ma’lum bir qismi uchun foydalimi? Ta’lim oluvchilarning yosh va rivojlanishiga mos keluvchi ma’lumotlarni ajrating.

Berilgan ilmiy, texnikaviy ma’lumotlarni ta’lim oluvchilarga moslab soddalashtiring. Ma’lumotlarni tanlab olishda ta’lim oluvchilarning mazkur ma’lumotni tushunishi uchun zaruriy dastlabki ma’lumotlar shakllanganmi? Ta’lim oluvchilar tomonidan mazkur mediama’lumotni o‘qish natijasida hosil bo‘ladigan savollarni taxmin qiling.

Tanlab olingan ma’lumotlarga mos ravishda grafika, jadval, slaydlardan foydalaning.

Tadqiqot ishi doirasida mazkur texnologiya tajriba-sinov obyektlarida qo‘llanildi. Texnologiyaning samaradorligi quyidagi baholash mezonlari asosida baholandi:

№	BAHOLASH MEZONLARI	Samaradorligi, % da
1	Texnologiya kasbiy-pedagogik faoliyatimda qo‘llash uchun mazmunan qo‘l keladi	82
2	Texnologiyadan foydalanish mediamadaniyatni rivojlantirish uchun pedagogik shart-sharoit yaratadi	86
3	Texnologiya fan mazmunini didaktik jihatdan maqsadga yo‘naltirishga xizmat qiladi	80
4	Texnologiya mediamanbalardan foydalanish, taqqoslash hamda ta’lim maqsadidan kelib chiqqan holda foydalanishni ta’minlaydi	84

2. “Mediatanqid” texnologiyasi. Talabalarda mediamadaniyatni rivojlantirishda ularning mediama’lumotlarni tanqidiy baholay olishi muhim ahamiyatga ega. Hozirgi kundagi katta hajmdagi ma’lumotlarni tahlil qilish

bo'lajak muhandis-pedagoglardan bilim, ko'nikma va tajribalar kerakligini taqozo etadi.

Quyida topshiriq misolida mazkur texnologiya mazmuni keltirib o'tamiz.

Topshiriq. Ijtimoiy tarmoqlarda bildirilgan izohlarni tanqidiy baholang hamda o'quvchilar uchun kamida 250-300 ta so'zdan iborat xulosa shakllantiring. Xulosa shakllantirishda uning ta'sirchanligi, tushunarligi hamda bayon qilish uslubiga e'tibor qarating.

Tadqiqot ishi doirasida mazkur texnologiyadan foydalanildi. Talabalar tomonidan bajarilgan topshiriqlar natijasida shakllantirilgan xulosalardan namuna quyida keltirilgan:

Internet xuddi virtual durbinga o'xshaydi. U orqali dunyoning boshqa burchagini bemalol ko'ramiz. Deylik, hozirning o'zidayoq qaysidir nuqtadagi qandaydir kichik millatning hayot tarzi va madaniyati bilan tanishish mumkin. Xuddi shunday biz ham boshqa xalqlarning "tasvir obyekti" bo'la olamiz. O'ylab ko'ring, xalqimizning ma'naviyati va saviyasi borasida o'zgalarda qanday taassurot qoldira olamiz?!

Umuman, ma'naviyatimiz va saviyamiz haqida uzoq gapirish mumkin. Masalaga qaysi tomondan kelish haqida uzoq o'yladik va tahlil obyekti sifatida ijtimoiy tarmoqlarni ya'ni, YouTube platformasi va Instagram tarmog'ini tanladik. Ayni damda bu platformalardagi noodatiy va saviyasiz izohlarni tasniflashga harakat qilamiz.

Men birinchiman... Men esa ikkinchi...

Sahifaga video yoki post yuklanishi bilan birinchilardan izoh yozishga qiziqadiganlar bor. Yetmaganiga ular qoyilmaqom ishni bajargandek men birinchiman, men ikkinchiman deb maqtanishni ham o'zlariga ep ko'rishadi. Tabiiyki, bu izohlar muallifga hech qanday manfaat keltirmaydi, faqatgina ayrim yurtdoshlarimiz oldida kulgiga qoladi.

Hammasi layk uchun...

Ijtimoiy tarmoqlardagi yirik tendensiyalardan biri "layk"lar ortidan quvishdir.

Aynan "layk"ni maqsad qilgan internet foydalanuvchilari turli mazmundagi izohlardan foydalanishadi:

Iltimos, meng layk bosing;

Ota-onasini hajga olib boraman deganlar layk bossin;

Ota-onamni yaxshi ko'raman deganlar layk bosing, qani, necha kishi ekanmiz;

Layk bosgan odamning puli ko'payib ketsin...

Izoh uchun bosilgan "layk" sahifa egasiga deyarli manfaat keltirmaydi. Bu odat shunchaki bemaqsadlik va yuzaki fikrlash orqali paydo bo'lgan.

Mazkur texnologiya ma'naviy-ma'rifiy faoliyat doirasida qo'llash maqsadga muvofiq. Texnologiyaning samaradorligi quyidagi baholash mezonlari asosida quyidagicha baholandi:

№	BAHOLASH MEZONLARI	Samaradorligi, % da
1	Texnologiya kasbiy-pedagogik faoliyatimda qo'llash uchun mazmunan qo'l keladi	84
2	Texnologiyadan foydalanish mediamadaniyatni rivojlantirish uchun pedagogik shart-sharoit yaratadi	88
3	Texnologiya fan mazmunini didaktik jihatdan maqsadga yo'naltirishga xizmat qiladi	86
4	Texnologiya mediamanbalardan foydalanish, taqqoslash hamda ta'lim maqsadidan kelib chiqqan holda foydalanishni ta'minlaydi	90

3. “Mediamahsulot” ishlab chiqish. Bo'lajak muhandis-pedagoglarning kasbiy-pedagogik faoliyati mazmunidan kelib chiqqan holda media texnologiyalardan foydalangan holda mediamahsulot ishlab chiqish hozirgi kunda pedagogik amaliyotda keng qo'llanilmoqda. Media texnologiyalar hamda dasturiy ta'minotdan samarali foydalangan holda mediamahsulot ishlab chiqish pedagogik dastur asosida shakllanadi. Quyida mediamahsulot uchun pedagogik dasturga doir topshiriq keltirilgan:

Kasb-hunar kollejining “Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish” mutaxassisligi o'quvchilari uchun “Avtomobillar tuzulishi” fanidan “Sovutish tizimi” mavzusiga doir mediamahsulot pedagogik dasturini ishlab chiqing. Pedagogik dasturda quyidagilarga e'tibor bering.

1. Mediamahsulot ishlab chiqishda kamida 1ta mediamanbadan foydalaning
2. Mediamahsulotni dars mavzusi hamda dars bosqichlari nuqtai nazaridan loyihalang
3. Mavjud bo'lgan mediakontentlardan foydalaning hamda foydalanilgan manbalarni ko'rsating.

Quyidagi manbada mediamahsulot namunasi keltirilgan. <https://www.youtube.com/watch?v=A1GTvV3HG7w>

Tadqiqot ishi doirasida mazkur texnologiya tajriba-sinov obyektlarida qo'llanildi. Texnologiyaning samaradorligi quyidagi baholash mezonlari asosida quyidagicha baholandi:

№	BAHOLASH MEZONLARI	Samaradorligi, % da
1	Texnologiya kasbiy-pedagogik faoliyatimda qo'llash uchun mazmunan qo'l keladi	86

2	Texnologiyadan foydalanish mediamadaniyatni rivojlantirish uchun pedagogik shart-sharoit yaratadi	88
3	Texnologiya fan mazmunini didaktik jihatdan maqsadga yo'naltirishga xizmat qiladi	90
4	Texnologiya mediamanbalardan foydalanish, taqqoslash hamda ta'lim maqsadidan kelib chiqqan holda foydalanishni ta'minlaydi	78

Yuqorida keltirilgan jadvallar tadqiqot ishi doirasida tanlangan mediamadaniyatni rivojlantirishga qaratilgan amaliy texnologiyalar samarador ekanligini tasdiqlaydi.

Xulosa sifatida ta'kidlash lozimki, medianing shaxsiy rivojlanishdagi o'rni va ahamiyati bevosita kasbiy rivojlanish uchun asos vazifasini bajaradi hamda bir-biri bilan mazmunan uzviy aloqadorlikka ega. Globallashuv jarayonlarini har bir jamiyat a'zosining shaxsiy rivojlanishiga axborot nuqtai nazaridan ta'siri katta va kuchli bo'lib bormoqda. Talabalarning axborot manbalarini baholash, ulardan foydalanish, axborotni tarqatishda xolislik, aniqlik, mas'uliyatlilik, xalollik kabi tamoyillarga asoslanganligini tahlil qila olishi – ulardagi media bilimdonlik rivojlanganligini belgilab beradi.

Adabiyotlar:

1. Уматалиев З. Медиахавфсизлик ёшларимиз келажакнинг пойдевори сифатида. “Илмий-педагогик ва ўқув-методик нашрлар орқали информациявий таҳдидларга қарши курашиш: профилактика, технология, механизм” мавзусидаги республика илмий-амалий конференция тўплами. – Т.: 2017. – 223 б.
2. Понимание медиа. М.: Жуковский, 2003.
3. UNESCO, 1984. Media education. Paris: UNESCO. – R. 8.
4. Worsnop, C.M. (2004). Media Literacy Through Critical Thinking. NW Center for Excellence in Media Literacy. – 60-r.

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqolada bo'lajak muhandis-pedagoglarni kabi-pedagogik faoliyatga tayyorlashda media, mediatehnologiyalar, mediata'lim bilan bog'liq ravishda ta'limni axborotlashtirishning roli, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning asosiy pedagogik maqsadlari, shuningdek bo'lajak muhandis-pedagoglarning mediamadaniyatini rivojlantirish modeli xususida fikr yuritiladi.

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассмотрены роль медиа, медиатехнологий, медиаобразования в подготовке будущих инженеров-педагогов к профессиональной и педагогической деятельности, основные педагогические цели использования современных информационных технологий, а также модель развития медиакультуры будущего. инженеров-педагогов.

SUMMARY

In this article, the role of media, media technologies, media education in the preparation of future engineers-pedagogues for professional and pedagogical activities, the main pedagogical goals of using modern information technologies, as well as the model of development of media culture of future engineers-pedagogues is considered.